

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Zory Šmolkové, ve věci

žalobkyně: **K. Z.**
zastoupené advokátem Mgr. Romanem Měrkou
sídlem Farní 19, 738 01 Frýdek-Místek

proti

žalovanému: **Ministerstvo práve a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 11. 2021, č. j. MPSV-2021/109314-421/1, ze dne 20. 1. 2022, č. j. MPSV-2021/152980-421/1 a ze dne 4. 3. 2022, č. j. MPSV-2021/160798-421/1, ve věcech příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnými žalobami domáhala zrušení výše uvedených rozhodnutí žalovaného, jimiž byla potvrzena rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě (dále jen „úřad práce“) ze dne 1. 6. 2021, č. j. BRA-T-38/2021, kterým úřad práce neposkytl žalobkyni

příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) na chráněném trhu práce za 1. čtvrtletí roku 2021 v celkové výši 170 585 Kč, ze dne 16. 8. 2021, č. j. BRA-T-76/2021, kterým úřad práce neposkytl žalobkyni příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce za 4. čtvrtletí roku 2020 v celkové výši 162 833 Kč, a ze dne 6. 9. 2021, č. j. BRA-T-77/2021, kterým úřad práce neposkytl žalobkyni příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce za 2. čtvrtletí roku 2021 v celkové výši 109 495 Kč.

2. Žalobkyně namítla, že napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, neboť se žalovaný dostatečně nezabýval odvolacími námitkami. Úřad práce dospěl k závěru, že fakturace předložená zaměstnavatelem nebyla dostatečně podložena. Žalobkyně v odvolání namítala, že úřad práce po ní doposud tyto údaje nepožadoval a tento postup je v rozporu se zásadou předvídatelnosti a legitimního očekávání. Žalovaný tuto námitku zamítl a uvedl, že je na žalobkyni, aby si ve svém vlastním zájmu zajistila vše potřebné, co pro vyhovění žádosti účastníka předepisuje zákonná úprava, aniž by zhodnotil a odůvodnil, proč byl postup úřadu práce správný. Žalovaný neodůvodnil, proč měla žalobkyně doložit podklady nad rámec těch uvedených v dokumentu „Informace pro zaměstnavatele“, který má zaměstnavatelům sloužit jako návod pro uplatňování nároku na poskytnutí příspěvků. Úřad práce dále uzavřel, že vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na žalobkyni sjednaný rozvoz výrobků by nebylo hospodárné, účelné a efektivní. Žalobkyně v odvolání uvedla, že poskytnutí těchto příspěvků není omezeno zákonem ani v rámci dokumentu „Informace pro zaměstnavatele“ pouze na prostředky účelně vynaložené, neboť splnila zákonné podmínky a má na poskytnutí příspěvku nárok, bez ohledu na to, zda by její podnikání bylo ekonomicky možné i bez tohoto příspěvku. Žalovaný v reakci na tuto námitku konstatoval, že úřad práce byl povinen ověřit účelnost vynaložení prostředků, aniž by uvedl, zda náklady na dopravu vynaložené žalobkyní tyto atributy naplňovaly.
3. Žalobkyně dále uvedla, že žalovaný rozhodl nezákonně a v rozporu s čl. 29 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, když zvýšený příspěvek na dopravu materiálu a hotových výrobků. Nesprávným je závěr žalovaného, že přeprava finálního produktu zboží k zákazníkovi není činnost spojená se zaměstnáváním, a tedy na ni příspěvek nenáleží. Žalobkyně svůj nárok doložila řádně. Stanovení rozdílných cen dopravy pro zdravé osoby a pro osoby se zdravotním postižením by bylo diskriminační. Žalovaný nezákonně neposkytl zvýšený příspěvek na mzdové náklady provozního zaměstnance ve vztahu k zaměstnanci OZP M. K. Žalovaný dospěl k nesprávnému závěru, že k uznatelnosti nákladu na provozního zaměstnance, musí provozní zaměstnanec pomáhat zaměstnancům OZP s úkony, které tito sami nezvládnou. Z dokumentu „Informace pro zaměstnavatele“ jednoznačně vyplývá, že provozní zaměstnanci mohou alternativně vykonávat i činnost související se zaměstnáváním OZP (přidělování úkolů, kontrola práce apod.), jako v případě žalobkyně. K prokázání výše uvedených skutečností žalobkyně předložila dokument Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením – informace pro zaměstnavatele, Metodický pokyn ÚP ČR ke změnám systému podpory zaměstnávání OZP ve smyslu novely Zákona o zaměstnanosti platné od 1. 1. 2018, Výpověď smlouvy o přepravě zboží ze dne 28. 4. 2021, Rozhodnutí Úřadu práce ze dne 20. 5. 2020, č. j. BRAT-T-41/2020, Úmluva o přepravě textilu ze dne 20. 12. 2017, Smlouva o přepravě zboží ze dne 14. 12. 2017 a Smlouva o přepravě zboží s Black&White Taxi s. r. o. ze dne 3. 5. 2021.

4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný sdělil, že nebylo jeho povinností konkrétně reagovat na každou odvolací námitku, neboť tyto byly vyvráceny jeho celkovou argumentací. Napadené rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné. Žalovaný podrobně uvedl, proč nepovažuje nárokovanou dopravu za související se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením a na toto odůvodnění odkazuje. Citovaná pasáž Metodického pokynu Úřadu práce ČR ke změnám systému podpory zaměstnávání OZP o uznatelnosti nákladů dopadá na odlišnou skutkovou situaci, kdy jsou přepravovány hotové výrobky jiného výrobce. Náklady, jež nebyly žalobci uznány, nevznikly ze specifického důvodu, tj. zaměstnávání osob se zdravotním pojištěním, ale z pouhého důvodu zaměstnávání fyzických osob. Požadavek účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti vynaložených nákladů plyně implicitně již z § 78a zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) a tento žalobkyně v rámci nepřiznaných příspěvků neprokázala. Zásadu podpory zaměstnání osob se zdravotním postižením obsaženou v Listině nelze vykládat extenzivně. K otázce zvýšeného příspěvku na náklady provozních zaměstnanců ve vztahu k M. K. žalovaný uvedl, že z doloženého popisu jeho pracovní činnosti a provozních zaměstnanců nevy
5. Žalobkyně v replikách zopakovala dosavadní argumentaci a dále uvedla, že žalovaný je podle ní povinen přihlédnout též k náročnosti práce s těžce handicapovanými osobami. Žalobkyně navrhla výslech R. Z., který zajišťoval provoz bistra.
6. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloby nejsou důvodné.
7. Krajský soud předně nepovažuje napadená rozhodnutí za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Žalovaný předestřel v rámci napadeného rozhodnutí jeden ucelený závěr o tom, že žalobkyně u neuznaných příspěvků neprokázala účelnost, efektivnost a hospodárnost nákladů, které vynaložila toliko v přímé souvislosti se zaměstnáváním OZP a minimálně implicitně se tak s odvolacími námitkami žalobkyně vypořádal. Námitky žalobkyně pak představují především věcný nesouhlas se způsobem, jak nad touto právní otázkou žalovaný reagoval a soud se jí bude dále zabývat níže.
8. Podle § 78a odst. 3 zákona o zaměstnanosti zaměstnavateli k příspěvku podle odstavce 2 náleží paušální částka 1 000 Kč měsíčně na osobu se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 na náklady vynaložené zaměstnavatelem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá. Zaměstnavatel může v žádosti o poskytnutí příspěvku uplatnit nárok na zvýšení příspěvku na další náklady vynaložené zaměstnavatelem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá, nejvýše však o částku představující rozdíl mezi částkou 12 000 Kč a příspěvkem poskytnutým podle odstavce 2 měsíčně na jednoho zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 písm. a) nebo b). Zvýšení příspěvku podle věty druhé nelze uplatnit na osobu se zdravotním postižením pracující mimo pracoviště zaměstnavatele nebo na zaměstnance agentury práce, který je osobou se zdravotním postižením a je dočasně přidělen k výkonu práce k uživateli.
9. Podle § 78a odst. 8 písm. e) zákona o zaměstnanosti krajská pobočka Úřadu práce vydá rozhodnutí o neposkytnutí zvýšení příspěvku podle odstavce 3 nebo jeho části v případě, že

další náklady nebudou prokazatelně souviset se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením.

10. Podle § 78 odst. 12 písm. b) zákona o zaměstnanosti za další náklady, o které lze zvýšit příspěvek podle odstavce 3, se považují náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, kterými jsou 1. mzdové náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů v základním pracovněprávním vztahu k zaměstnavateli, a to v rozsahu odpovídajícím počtu hodin odpracovaných provozními zaměstnanci nebo pracovními asistenty při pomoci zaměstnancům, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo 2. náklady na zajištění pracovních asistentů v případě, že se nejedná o zaměstnance téhož zaměstnavatele,
11. Podle § 78 odst. 12 písm. c) zákona o zaměstnanosti za další náklady, o které lze zvýšit příspěvek podle odstavce 3, se považují náklady na dopravu spojené se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením, kterými jsou náklady na 1. dopravu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracoviště a z pracoviště, nebo 2. dopravu materiálu a hotových výrobků.
12. Krajský soud uvádí, že náklady na vedení mzdové agendy osob se zdravotním postižením mohou být obecně považovány za zvýšené správní náklady ve smyslu § 78a odst. 12 písm. a) zákona o zaměstnanosti, žalovaný však zároveň správně poznamenal, že pro přiznání příspěvku na zvýšené správní náklady je nutno prokázat, že tyto náklady by nevznikly, pokud by žalobkyně zaměstnávala místo osob se zdravotním postižením osoby bez zdravotního postižení. Tento požadavek vyplývá ze samotné podstaty příspěvků dle § 78a zákona o zaměstnanosti, jejichž obecným smyslem je „stimulovat zájem podnikatelů o zaměstnávání osob se zdravotním postižením a kompenzovat případné snížené výnosy a zvýšené náklady z důvodu jejich zaměstnávání“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014-46). Proto platí, že příspěvek na zvýšené náklady může být přiznán pouze tehdy, pokud jsou náklady vynaloženy *důvodně*, jinak řečeno, pokud jsou nezbytným výdajem při zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V opačném případě by zaměstnavatelům vznikala neodůvodněná finanční výhoda, která by neodpovídala nárokům na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Účelem příspěvků podle § 78a zákona o zaměstnanosti však není poskytovat zaměstnavatelům osob se zdravotním postižením jakoukoli konkurenční výhodu, ale jen kompenzovat zvýšení nákladů vzniklých zaměstnáváním těchto osob. Rovněž je třeba připomenout, že příspěvek je poskytován ze státního rozpočtu na základě žádosti, proto břemeno důkazní spočívá na zaměstnavateli jakožto žadateli o příspěvek, který je tak povinen prokázat výši i nezbytnost výdajů.
13. Žalobkyně namítla, že vynaložila náklady na dopravu materiálu a výrobků, která souvisí se zaměstnáváním OZP, když přepravní společnost Black&White Taxi s. r. o. rozvázela jídla a pití, které zaměstnanci OZP připravovali, dodělávali, vydávali, popřípadě je vydával manžel žalobkyně pan Z. Některé OZP rovněž uklízely a dělaly přípravné a pomocné práce. Z tohoto vyjádření však neplyne dostatek plausibilních tvrzení o tom, že se jedná o náklady uplatněné a skutečně související toliko se zaměstnáváním OZP. Tuto přepravu neprováděly OZP, ani žalobkyni nevznikly žádné jiné náklady, které by byly omezeny toliko ve vztahu k zaměstnání OZP. Za této situace ovšem žalobkyně vynaložila náklady na dopravu jako běžný zaměstnavatel a nelze ji tyto náklady přiznat ve smyslu § 78a zákona o zaměstnanosti.
14. Žalobkyně činí nespornou skutečností, že zaměstnancům M. K. a M. K. byla provozními zaměstnanci toliko určována, přidělována a rozdělována práce. Provozní zaměstnanci jim dále zabezpečovali prostředky, které potřebují k výkonu práce a práci kontrolovali.

Jak vyplynulo ze správních spisů, žalobkyně ve vyjádření ze dne 23. 2. 2021 sdělila, že: „*Paní K. a pan K. jsou téměř bluší, takže jednání s nimi jsou velmi složitá. Jako příklad přímé pomoci žalobkyně uvedla, že když paní K. vytírá v bistro, tak provozní pracovník přeskládá zásilky, neboť v bistro byla předávací stanice Uloženky a DPD, aby se dalo vytírat. Paní K. je drobná, takže by to nezvládla.*“ Obdobně jako v předchozím případě žalobkyně neprokázala přímou souvislost mezi vynaloženými náklady a existencí nákladů vynaložených toliko v souvislosti se zaměstnáním OZP dle § 78 odst. 12 písm. b) zákona o zaměstnanosti, jenž přímo souvisí s povahou OZP. Pouhá okolnost, že jednání s OZP jsou „velmi složitá“, jak uvádí žalobkyně, nezakládá právo dle výše uvedeného ustanovení. Žalobkyně nijak nedoložila, že pan K. v důsledku své hluchoty potřebuje specifickou pomoc v zaměstnání, naopak uvedla, že provozní zaměstnanci mu toliko určili, přidělovali a kontrolovali pracovní činnost, tedy jako jinému zaměstnanci v podobné pracovní pozici, bez ohledu na to, že se jednalo o OZP.

15. Pokud se týče porušení zásad předvídatelnosti práva a legitimního očekávání, soud v první řadě uvádí, že skutkový stav ověřil ve správním spisu, přičemž tento odpovídá skutkovému stavu, z něhož vycházely při svém rozhodování správní orgány. Rozhodnutí úřadu ze dne 20. 5. 2020, č. j. BRAT/T/41/2020, jímž bylo žalobkyni za shodných skutkových okolností za jiný časový úsek vyhověno, bylo vydáno prvostupňovým orgánem. Žalovaný, jakožto odvolací orgán, je tak oprávněn jeho závěry korigovat. Dále je nutno zdůraznit, že účastník řízení se: „před správním orgánem může dovolávat obdobného zacházení jako v předchozích srovnatelných případech jen tehdy, byl-li tento předchozí postup správního orgánu v souladu se zákonem. To znamená, že se nemůže domáhat, aby správní orgán nadále dodržoval svoji předchozí nezákonnou správní praxi, i když nebyla relevantně napadena či jinými mechanismy uvedena do souladu se zákonem, ale může se domáhat pouze, aby správní orgán dodržoval takovou správní praxi, která se pohybuje v mezích prostoru pro uvážení, jenž je mu zákonem dán“ (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 As 155/2015-35). V nyní projednávané věci žalovaný řádně zdůvodnil, z jakého důvodu nebylo možné žádosti žalobkyni vyhovět, resp. uvedl, že žalobkyně nesplnila podmínky stanovené zákonem o zaměstnanosti, pročež ji na poskytnutí příspěvku nevznikl nárok. S tímto závěrem se soud ztotožnil.
16. Krajský soud závěrem konstatuje, že žalobkyně neprokázala účelnost, efektivnost a hospodárnost nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním OZP. Jak soud výše dovodil, bez naplnění těchto podmínek nelze žalobkyni uznat nárok na předmětný příspěvek. Za této situace je nadbytečné provést výše specifikované důkazy, navržené žalobkyní, jež nejsou způsobilé tento závěr vyvrátit.
17. S ohledem na výše uvedené soud žaloby jako nedůvodné zamítl v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.
18. Procesně úspěšnému žalovanému (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) nevznikly v řízení žádné náklady převyšující jeho běžnou činnost, soud proto rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, jak je uvedeno ve II. výroku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 26. dubna 2023

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu